

4. koncert

sobota, 18. oktober 2014, ob 20.00

predkoncertni pogovor z Tošiom Hosokavo ob 19.00

Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Starodavni glasovi

Tošio Hosokava (roj. 1955)

Gesine (2009)

za harfo

Naoko Jošino – harfa

Tošio Hosokava

Cloudscapes – Moon Night / Oblačne

pokrajine – Mesečina (1998)

za šo in harmoniko

Majumi Mijata – šo

Klemen Leben – harmonika

Tošio Hosokava

Arc – Song / Lok – Pesem (1999)

za oboo in harfo

Matej Šarc – oboa

Naoko Jošino – harfa

Tošio Hosokava

Fragmente III (1989)

za pihalni kvintet

Slowind

Aleš Kacjan – flavta

Matej Šarc – oboa

Jurij Jenko – klarinet

Metod Tomac – rog

Paolo Calligaris – fagot

Tošio Hosokava

Utsurohi (1986)

za šo in harfo

Majumi Mijata – šo

Naoko Jošino – harfa

Tošio Hosokava

Lied (2010)

za flavto in klavir

Robert Aitken – flavta

Marjan Peternel – klavir

Tošio Hosokava

Ancient Voices / Starodavni glasovi (2013)

za pihalni kvintet

Slowind

Aleš Kacjan – flavta, altovska flavta

Matej Šarc – oboa, angleški rog

Jurij Jenko – klarinet

Metod Tomac – rog

Paolo Calligaris – fagot

odmor

Tošio Hosokava (roj. 1955)

Gesine (2009)
za harfo

Gesine za harfo solo je naročilo Mednarodnega glasbenega tekmovanja ARD 2009 v Münchnu za obvezno skladbo v drugi etapi tekmovanja. Premierno so jo izvedli 4. septembra 2009.

Tošio Hosokava

Cloudscapes – Moon Night / Oblačne pokrajine – Mesečina (1998)
za šo in harmoniko

Harmonika izvira iz orientalskega *šo*, najstarejšega glasbenega instrumenta na svetu. V zahodni glasbi 19. stoletja so ga pričeli uporabljati takrat, ko je bila nanj dograjena klaviatura. Novi instrument z enakim principom produkcije zvoka kot *šo* se je imenoval harmonika.

Odločil sem se, da v skladbi sežem v začetke teh dveh instrumentov, v čas njenega prvega srečanja, in spremenim v glasbo tisti trenutek, ko prvič oba instrumenta zazvenita skupaj. V skladbi poslušajmo obrise zvokov, ki jih proizvajajo dihi in ki izginevajo v tišino, kot da bi jih opazovali pod mikroskopom. Oba, *šo* in harmonika, spadata v isto družino instrumentov, imata isti princip proizvodnje zvoka, njuni zvoki pa se nenehno spreminjajo, podobno kot se spreminjajo oblaki, ki se počasi premikajo po nebu ob luninem siju.

Ta dva instrumenta, ki skupaj tketa podvojene kozmične sile, se medsebojno rahlo razlikujeta, čeprav imata zelo podobno tonsko barvo. Drug drugemu se ne upirata, medsebojno si ne nasprotujeta, pač pa se privlačita in drug drugega objemata, se drug drugemu

diskretno približujeta, podobno kot svetloba in senca ali moški in ženska. Oba instrumenta v nedogled, brez konca ponavljata svoje spremembe.

Tošio Hosokava

Tošio Hosokava

Arc – Song / Lok – Pesem (1999)
za oboo in harfo

Podobno kot v drugih mojih skladbah lahko tudi v tej na vsako posamezno noto gledamo kot na poteg orientalskega čopiča. Takšne poteze se rodijo iz praznega prostora (tišine) in se vračajo v prazen prostor (tišino). Vsaka od črt se oblikuje v lok. Predstavljam si, da tisti, ki poje, dejansko z lokom seže iz sveta, v katerem živimo, v nek drug svet. Ta 'drugi svet' je budistični 'drugi breg', ki ga v času svojega bivanja na tem svetu ne vidimo. To je svet tišine, kaosa pred našim rojstvom in kaosa, v katerega bomo odšli po smrti. Morda je glasba poskus povezave kraja, v katerem živimo, s tistim drugim krajem, ki ga običajno ne moremo videti.

Skladbo je naročila harfistka Notburga Puskas, krstno izvedbo je doživela na Državni visoki šoli za glasbo v Trossingenu, prva izvajalca sta bila oboist Diethelm Jonas in harfistka Rurie Jamahata.

Tošio Hosokava

Tošio Hosokava

Fragmente III / Fragmenti III (1989)
za pihalni kvintet

Serijsko skladbo z naslovom *Fragmenti III* so navdihnile besede nemškega romantičnega pesnika Novalisa (s pravim imenom baron Georg Friedrich Philipp Freiherr von Hardenberg (1772–1801):

„Tistega, kar vidimo, se dotika tisto, česar ne vidimo. Tistega, kar slišimo, se dotika ono, česar ne slišimo. Torej se mora naših misli dotikati nekaj, česar si ne moremo predstavljati.“

V skladu s filozofijo Vzhoda je vesolje nastalo iz enega osnovnega zvoka, znanega kot 'om' (aum), podobnega enozložni mantri. Zvok, ki ga je moč slišati skozi celo skladbo *Fragmenti III*, je moje pojmovanje 'mantr', razlegajoče se iz samega središča vesolja, ki nas obdaja. Naslov *Fragmenti* ima namen posredovati idejo posameznega delca, izvzetega iz neprekinjenega zvoka.

Skladbo *Fragmenti III* je naročil leta 1989 nastali japonski pihalni kvintet Woods. Premierno je bila izvedena istega leta v Operni hiši v Kairu.

Tošio Hosokava

Tošio Hosokava

Utsurohi (1986)
za šo in harfo

V tej skladbi *šo* simbolizira nebesno sfero, harfa pa človeka, ki poskuša ujeti luč z neba. Med izvedbo skladbe se izvajalka na instrumentu *šo* premika v polkrogu okoli harfistke. Polkrog lahko razumemo kot minevanje časa – od zore do mraka enega dne ali pa od pomladi do zime enega leta.

Vsakemu delu sugeriram njegov pomen:

1. del: Jutro, Vzpon ali Harmonija
2. del: Razhajanje ali Disonanca
3. del: Poldan ali Sovpadanje
4. del: Ponovno, Razhajanje ali Disonanca (obrnjen 2. del)
5. del: Večer ali Sestop

'Zibelka zvoka', ki jo priključimo *šo*, rodi melodično strukturo harfe, ki kasneje imitira njegove zvoke in jih prenese na svoje strune. Od *šo* se harfa tudi navzame časovnega strukturiranja in to je njena edinstvena značilnost v tej skladbi: je človek – ritmična struktura, ki vibrira in se čisto počasi premika. Stalni, ponavljajoči se zvočni vzorec je oblikovan večplastno, ravno tako, kot so ritmi sfer in ritem človeškega dihanja razslojeni v samem človeku.

Glasba želi izraziti *chiaroscuro* zvoka, minevanje glasbenega časa in rahle, komaj zaznavne spremembe zvočnih barv. Je glasba kot metafora in mit, polna kozmologije.

Kompozicija je moj notranji odziv na *Utsurohi* (japonsko: izginevanje ali minljivost) – skulpturo kiparke Aiko Mijavaki (1929–2014), narejeno iz krhkih linij upognjene jeblene žice, ki ponazarja gibanje.

Tošio Hosokava

Tošio Hosokava

Lied (2010)

za flavto in klavir

Na Japonskem imamo tradicijo različnih flavt, kot na primer *rjuteki* iz starodavne dvorne *gagaku* glasbe, pihala *no* in piščal *šakuhaci* iz bambusa. Različne oblike te tradicije so nedvomno vplivale na mojo glasbo za flavto. Šum (iz)diha, ki ga pri teh instrumentih slišimo in ki zveni ravno tako kot veter v naravi, je bil vse do 19. stoletja v zahodni glasbi za flavto prepovedan. Nasprotno pa je bilo v japonski tradiciji ravno to nekaj zaželenega, nekaj, kar nam pomaga doseči bolj naraven dih.

Takšno pojmovanje dihanja poskušam ohraniti v vseh svojih skladbah za flavto, tudi v *Lied* za flavto in klavir. To je 'pesem brez besed', prototip oblike mojih pesmi, ki jih poje flavta, podaljšek človeškega glasu. Klavir predstavlja univerzum, ki se širi v ozadju pesmi.

Tošio Hosokava

Tošio Hosokava

Ancient Voices / Starodavni glasovi (2013)

za pihalni kvintet

Skladba *Starodavni glasovi* je nastala po naročilu ansambla Wien-Berlin, s podporo Salzburškega festivala in Berlinskih filharmonikov ob ansamblovi 30-letnici. Med komponiranjem skladbe je avtor izvedel za smrt flautista Wolfganga Schulza, ki ga je imel za srce ansambla, zato je delo posvetil spominu na tega izjemnega glasbenika.

„Moja glasba vedno kaže svoje praznično – ritualno bistvo. Človekovo dušo lahko pomiri, prav tako pa lahko nevidne predele srca napolni z življenjem. S svojo glasbo nočem vplivati na človeško inteligenco, veliko večji vpliv ima na človeško telo in na 'či'. 'Či' je vir življenjske energije, ki poganja človeka in naravo. Melodična linija vsake note poteka v obliki vijug, značilnih za pisave Daljnega vzhoda. Takšne linije se kot rastline prepletejo in tvorijo univerzum jina in janga (svetlobe in teme, moškega in ženskega principa, visokega in nizkega, močnega in šibkega). Tako nastane ritualna glasba.“

Tošio Hosokava